

Kroniek Sint-Kruis anno 1899 - 1901

Vaak hoort men ouderen praten over de goeie oude tijd en hoe het zoveel beter was. Maar is dat wel zo? Bij het uitpluizen van de Brugse regionale kranten van rond 1900 bleek dat het toen ook gevaarlijk was. Er waren ook diefstallen, overvallen zelfs, een geval van vreemdelingen haat. Daarnaast waren er ook leuke gebeurtenissen net als nu. De artikels werden overgenomen zoals ze in de krant stonden, aangevuld met foto's. Bronnen: *De Gazette van Brugge en de provincie West-Vlaanderen* en *Het Brugse Vrije*.

13 maart 1899

Diefstal

In de nacht van Donderdag op Vrijdag rond 1 ure, zijn dieven ingedrongen ter hofstede "De Mote" te St-Kruis, bewoond door Jan Van Dycke, landbouwer. Zij waren vijf in getal, twee hadden reeds een koei gestolen, en waren er mede op weg, toen de landbouwer wakker werd door het gerucht: de koei wilde zich niet laten binden, en daardoor kwam het dat de dieven met de koei moeilijk vooruit konden, terwijl de drie andere bezig waren nog drie koeien in den stal los te maken; Jan Van Dycke nam zijn geweer en schoot door een venster naar de dieven, welke alsdan de vlucht namen. De koei is over haag en land gesprongen en weder naar de hofstede gelopen. De daders dezer pogingen tot diefstal zijn onbekend.

Hoeve De Mote in de Invalidenstraat

29 maart 1899

Inhaling van den E H Van Den Driessche als pastoor te Sint-Kruis.

Maandag was het volop feest te St-Kruis; immers men vierde er de plechtige inhuldiging van den eerwaarde heer Van Den Driessche als pastoor dezer parochie. Gansch de gemeente was versierd en bevlagd; praalbogen, dichten en jaarschriften niets ontbrak. Rond 11 ure werd de nieuwe herder aan de Kruispoort ontvangen door de heeren burgemeester en schepenen, raadsleden, kerk en armenbestuur, omringd van talrijke geestelijken. De heer C. Geerstelynck,

timmerman aannemer had aldaar eene zeer schoone kabien opgetimmerd, waarin E. H. Van Den Driessche het priestelijke gewaad aantrok. Begunstigd met een overheerlijk weer en onder grooten toeloop van volk, trok de stoet voorbij de nieuwe herder in volgende orde: Een groot getal ruiters allen in feestgewaad en onder geleide van den weledelen heer Desire van Lophem, opende de stoet, daarna kwam het muziek, gevolgd door de wielrijders-club en van zeven prachtige daartoe opgeschikte wagens namelijk door de: Vereenigde hoveniers, Boldersmaatschappij, Kaartspelers, Wagemakers, Timmermans en Duiven maatschappij. Onder de wagens, moeten wij bijzonderlijk melding maken van deze verveerdigd door het huis Karel Van Robays en waarop het borstbeeld van de paus prijkte, omringd van Zouaven en daarachter het beeld van den H- Josef, patroon ven de timmerlieden. Daarna kwam de geestelijke stoet ofte processie en eindelijk de eerwaarde heer Van Den Driessche, opgeleid door E. H. Van Rollegem, pastoor-deken van St-Gillis, gevolgd door de familieleden, vrienden en kennissen van den nieuwen herder. Omtrent 11 ½ ure trok de stoet binnen, waar ook onmiddellijk de gebruikelijke plechtigheden aanvang namen. De kerk had voor deze gelegenheid een bijzonder schoone versiering bekomen; de heer Jan Bauweraerts van Brugge heeft er een handje van. Na de plechtigheden in de kerk trok de stoet voort tot aan het klooster van Maria van Pithem, waar een lekker noenmaal den nieuwen herder en de genoodigden wachtte.

Praalwagen voor de ateliers va de firma Van Robays in de Polderstraat

20 mei 1899

Rovers aanslag te Sint-Kruis

Een stoutmoedige aanslag werd Donderdag nacht in de gemeente Sint-Kruis gepleegd. Rond 2 ure drongen drie onbekende kerels bij midden van braak en beklimming in het neerhof van het kasteel van M. de Schietere de Lophem, rechter bij de rechtbank van eerste aanleg te Brugge. In dat gebouw wonen de hovenier van het kasteel, de genaamde Herrebout, 80 jaar

oud, en een dienstknecht, de genaamde Hendrik Pollet, 30 jaar. Hunne slaapkamers zijn nevens elkander gelegen. De kwaaddoeners hadden 't zeer waarschijnlijk gemunt op de ouderling, die den naam heeft eenig geld te bezitten; doch zij zijn van slaapkamer gemist geweest. In plaats van binnen te dringen bij Herrebout, zijn de booswichten binnen gedrongen bij den dienstknecht, een kloekgebouwd kerel, die een revolver in zijn nachttafel liggen heeft. Pollet werd wakker door het gerucht der binnendringers, doch eer hij uit zijn bed was kunnen springen, had een der kwaaddoeners zijnen revolver gegrepen en loste twee schoten naar hem, gelukkig zonder hem te treffen. Pollet sprong onverschrokken naar de misdadigers en wierp een der hunner ten gronde; nog drie revolverschoten werden naar hem gelost, doch de kogel kwamen in de muur terecht.. Pollet gelukte er in zich een oogenblik van zijne aanranders te ontmaken en hij nam deze gelegenheid waar om een zware stooftaak te grijpen; hij verdedigde er zich mede op zulke behendige manier dat de booswichten op de vlucht gingen, den ouderling Herrebout omverwerpende die toegelopen was. Pollet verklaart dat hij een hunner op het voorhoofd eenen hardenslag met den kotteraar toegebracht heeft; gansch zijn aangezicht was bebloed. De revolver is ter plaatse teruggevonden. Verscheidene personen waren onmiddellijk op de losbrandingen naar het kasteel gelopen. Het parket is ter plaatse geweest. Naar het schijnt in men op het spoor van de daders. Deze stoutmoedige aanslag heeft in gansch de streek eene groote opschudding teweeg gebracht.

Kasteel De Spycker eigendom van Hector de Schietere de Lophem

2 juli 1988

Diefte

In de nacht van Donderdag op Vrijdag hoorde de zoon Mortier, hovenier te Sint-Kruis, dat men bezig was aan zijn konijnenkot, keek door het venster en zag eenen persoon die bezig was met konijnen te stelen; spoedig was hij ter plaatse maar de dief liep weg; hij achterhaalde hem in de weg achter het Gildenhuis, een gevecht ontstond tussshen hen en Mortier riep moord, hetgeen door de burens gehoord werd. Mr. Desmet, gepensioneerde

politiecommissaris, die aldaar woont kwam met zijnen zoo, toe gesnelt en hielpen de dief aanhouden, die in verzekering werd gebracht in het politie gevang van Sint-Kruis. Het is een gevaarlijke kerel, Minnaert Albin genaamd, van Hollandsche oorsprong, en die reeds verscheidene veroordelingen heeft ondergaan voor konijnen diefstal. Hij is gisteren morgen naar Brugge gebracht en in het gevang opgesloten. Minnaert moet nog medeplichtigen hebben want vijf groote konijnen zijn gestolen en een zesde heeft men halfdood langs de straat terug gevonden. Deze diefte is gepleegd met beklimming en braak, daar het kot goed gesloten was.

4 september 1899

Prijskamp van bebloemde voorhovetjes ter gemeente Sint-Kruis.

Niettegenstaande de hoogst ongunstige omstandigheden spruitende uit de buitengewone droogte des zomers, was de prijskamp, uitzonderlijk voor de hovetjes over de kerk gelegen, nog merkwaardiger dan de voorgaande jaren en bewees nog meer zorgen, kunst en goede smaak van wege de mededingers. Eene uitgelezene menigte was de lieve gemeente komen bezoeken op Zondag 27 augustus ll., wanneer de belooningen toegekend en uitgedeeld werden, hetgene geschiedde onder de blije klanken van een behendig muziekkorps. Ziehier de namen der prijswinnaren, volgens de orde van verdiensten in elkeen der beide afdelingen.

A. Heer D'Hoest Arthur.- Heer De Pierre Henri

B. Heer Callant Pieter.- Jufvr. Gadeyne Leonie.- Heer Meire D.- Heer Nayaert Joseph.- Jufvr. Demonie Eugenie.- Heer Claerbout K. Heer De Buck Frans.

Laat ons hopen dat het gemeente bestier van Sint-Kruis en de Koninklijke Maatschapij van hofbouwkunde te Brugge, zullen blijven samenwerken om dergelijke prijskamp ieder jaar te vernieuwen.

11 september 1899

Diefte in 't voedermagazijn van't leger.

Fourage Maalse Steenweg

Donderdag nacht, waren onbekenden bezig met haver uit het voedermagazijn van't leger, gelegen buiten de Kruispoort, weg te dragen en dezelve, in eenen ledigen beerwagen te laden, die onbespannen voor het magazijn stond. De dieven in hun werk gestoord geweest door de

aankomst van een officier van het 3 de lanciers, zij zijn op de vlucht geslagen en hebben natuurlijk alles in de steek gelaten. De beerwagen bevatte reeds een tiental zakken haver. De schildwacht aan het voedermagazijn geplaatst, was ingeslapen, niettemin is hij aanstonds *in 't drooge gesteken* geweest en zal verantwoordelijk gemaakt worden voor de diefte die er gepleegd werd. Tot hiertoe is niemand aangehouden. De gendarmerie heeft een onderzoek geopend. Sommige kerels worden verdacht maar niets stelligs is tegen hen kunnen ingebracht worden. De eigenaar van de beirkar is gekend maar had zijn kar uitgeleend aan een ander persoon die hem die nacht had laten staan bij een mesthoop. 't Is kapitein Dumon van het 3 de lanciers, die rechtover het voedermagazijn woont die de dieven zag in en uit gaan. Hij ging beneden komen maar midderwijl waren de dieven weer naar binnen gegaan en seffens weer buiten gekomen, de poort zorgvuldig en met eene zekere kennis sluitende. 't Moeten dus kerels zijn die opperbest het voedermagazijn kennen. Terwijl M. Dumon en eenige bijgekomen personen te samen met de soldaten van het voedermagazijn, een eerste onderzoek deden, kwam een man met een peerd af, langs de weg gevende tegen het magazijn, zeker om de wagen af te halen waarin het haver zat. Maar deze wagen was reeds in het voedermagazijn opgesloten, op bevel van M. Dumon. Eenige personen ziende is de kerel met zijn peerd in allerhaast weggevlucht.

3 maart 1900

Aanhouding van een dievenbende.

Sedert enige tijd werden er in de omliggende gemeenten, menigvuldige diefstallen met braak en beklimming gepleegd. Niettegenstaande ene zorgvuldige waakzaamheid, was men er tot hier toe niet in gelukt de daders te knippen. Toen het parket over een tiental dagen een naamlozen brief ontving waarin een neringdoener van de gemeente Sint-Kruis aangeklaagd werd als bijzondere dader van deze dieften. Verscheidene andere personen werden er ook in vermeld. De bevelhebber der brigade gedarmerie van Brugge werd gelast een onderzoek in te stellen. Deze laatste vergezeld van verscheidene mannen begaf zich aanstonds ter plaatse en deed eene huiszoeking bij de aangeklaagde persoon. Men vond echter niets verdachts. Des anderdaags trok de bevelhebber nogmaals ter plaatse en deed eene huiszoeking bij de broeder ven voormelde persoon, eenen kleine landbouwer.

De gendarmen hadden het huis en de afhankelijkheden van onder tot boven afgezocht, doch niets gevonden. Zij gingen onverrichte zake vertrekken, toen de bevelhebber eene dichtstaande hooischelf deed onderzoeken. Daarin ontdekte men eene grote hoeveelheid versch gerookt vleesch, alsook pluimgedierte, kazen, boter enz. alles ter weerde van omtrent 300 frank en voortkopmende van onlangs gepleegde diefstallen. Dit alles werd onmiddellijk aangeslagen. De landbouwer, afwezig, werd bij zijn thuiskomst onmiddellijk aangehouden. Hij heeft volledige bekentenissen gedaan en zijne medeplichtigen doen bekennen. De huiszoekingen worden verder gezet. Twee andere aanhoudingen zijn gedaan en verscheidene andere worden verwacht.

12 mei 1900

Sint-Kruis bij Brugge.

Dinsdag namiddag is er brand uitgeborsten in het hooimagazijn van M. Duthoy, koopman in hooi en strooi te Sint-Kruis. Het magazijn, gelegen langs de vaart van Damme, bevatte omtrent 20.000 kilo hooi en strooi alsook eene persmachien, hebbende een weerde van 800 frank. Het magazijn was in hout gebouwd en is tot de grond afgebrand. Een persoon die vermoed word den brand aangesticht te hebben is aangehouden.

Het nieuws werd verspreid dat de dienstkledij van eenen briefdrager en eene som geld in de handen van het gerecht zou gegeven zijn, word bevestigd. Zaterdag laatst heeft een persoon zich in een herberg te St-Kruis aangeboden en, heeft er een pakje neergelegd, belovend, van

het tegen de avond te komen ophalen. Daar de persoon noch 's avonds, noch de volgende dag niet terug kwam, opende de herbergier het pakje. Het bevatte eene dienstmuts en eene jas, alsook eene som van 4000 frank in biljetten van alle slach. Alles werd bij de gendarmerie ingediend. Het gerecht onderzoekt.

Rechtbank

Hespendiefte te Sint-Kruis.

Men zal zich nog de hespendiefte herinneren die over eenige tijd te Sint-Kruis ontdekt werd. De zaak is nu voor de correctionele rechtbank van Brugge geroepen. De rechtbank heeft goed de hespendieven, twee gebroeders, in den appel doen bijten: de eene kreeg 7 maanden kot en 50 frank boete; de andere 2 jaar en 100 frank.

21 juli 1900

Sint-Kruis Diefstal

In de nacht van Zondag tot Maandag zijn er dieven bij middel van braak, in de woning gedrongen van Gustaaf Snauwaert, koopman alhier. Zij hebben er ene som van 950 frank gestolen. Eenen soldaat, die op 50 meter afstand op schildwacht stond, heeft tusschen 12 en 2 uren gerucht gehoord, doch dierf zijn post niet verlaten om te gaan zien. Een onderzoek werd ingesteld.

Zondag namiddag om 7 ½ ure, kwam een licht rijtuig door de Kruispoort gereden om den weg naar Male in te slaan. Het peerd was door de geleider op ongewone wijze aangezet, zoodat het eenen dollen loop aannam, met het ongelukkige gevolg dat in de nabijheid gekomen van het leger fouragie magazijn, de twee jonge juffers, die op het rijtuig langs achter zatten, met geduchten bots op de grond werden geslingerd. Met bezeerde ledematen stonden zij op, en klommen op het voertuig terug, dat hen, ditmaal trager rijdend verder bracht.

25 augustus 1900

Sint-Kruis feest

Ziehier het programma der feestelijkheden die zullen plaats hebben te Sint-Kruis, Zondag 26, Maandag 27 en Donderdag 30 augustus, ter gelegenheid der inhuldiging van de nieuwe gekalsijde Vestingstraat dezer gemeente. (Nu Altebijstraat)

Zondag 26 augustus: Optocht van bebloemde melkkarretjes, melkezels, velos en andere.

Om 3 ½ ure, vergadering aan het oefeningsplein langs de kalsijde van Maele. (b) Om 4 ure vertrek en optocht langs de kalsijde van Maele, de Vestingstraat, de kalsijde van Sint-Kruis en deze van Vyve Capelle tot aan de herberg Mixico en terug tot aan het Gildenhuis. (c) Om 6 ½ uitrijking der prijzen in "het Gildenhuis" bij H. De Clerck. Prijzen voor de melkkarren 4 fr. 3 fr. 2 fr. En 1 fr. Voor de melkezels 4 fr. 3 fr. 2 fr. En voor de velos 7 fr. 5 fr. 3 fr. De andere gespannen 10 fr. en 6 fr. Gedurende de optocht: concert. Om 8 ure 's avonds algemeene verlichting der gemeente en wandelconcert. Vertrek aan de Gerbobrug rechtover L. Billiet. Om 10 ure uitdeling der premiën voor de schoonst verlichte voorgevels in de "Vierwege" bij August Mayaert in de Vestingstraat. Premiën 15 fr. 10,5 fr. 10 fr. 8 fr. 6 fr. 4 fr. en 2 fr.

Maandag 27 augustus Om 4 ure namiddag, volksspelen in de Vestingstraat; 1° Mastklimmen inschrijving bij Ranson; 2° Papeting inschrijving bij Van Hauwaert; 3° Wit en Zwart inschrijving bij Van Hove; Zaklooping voor vrouwen inschrijving bij Fonteyne. Gedurende het feest, prachtig concert.

Donderdag 30 augustus; om 4 ure groot velo feest (ringsteken) in de Vestingstraat ingericht door de maatschappij “St-Kruis velo-club”; om 3 ½ vergadering der deelnemers in de herberg “Sint-Eloy” en omliggende. Men raadplege verder het bijzonder plakkaat. Concert gedurende het feest. Om 8 ure wandelconcert. Het feest zal door losbranden van kanons aangekondigd worden. De inwoners der gemeente worden uitgenodigd hunne huizen te versieren en te verlichten.

Vlag van de vereniging

8 september 1900

Leve de Boers!

Al de kanten van de Dampoort is een Engelschman t’huis, groot en struisch, een dokter naar men zegt. Zondag wandelde hij naar Sint-Kruis. Hij wierd er gegroet met kreten van “Leve de Boers!” dat de man liever wat anders zou gehoord hebben is verstaanbaar. Een rede twist ontstond waarin de Engelschman hem trachtte te verdedigen, over dat het ging in eene voor hem vreemde tale. Ongelukkiglijk van woorden, kwam men tot daden. En de Engelschman werd erg geslagen door drie gasten, waarvan twee oud-veroordeelden. Een onderzoek is geopend. Men mag vriend zijn der boeren, wij zijn het ook. Maar men en moet daarom de Engelschen die hier verblijven, niet ten lijve gaan. Ook zullen de aanranders over hun gedrag voor de rechtbank te verantwoorden hebben.

15 september 1900

Sint-Kruis kermis

T’was eene hoge van volk dat Zondag naar St-Kruis optrok met de kermis aldaar. Ongelukkiglijk ’s avonds en in de nacht zijn er menigvullige overtredingen vastgesteld wegens dronkenschappen en nachtgeraas. *Krant:*

29 september 1900

Dinsdag nuchtend, in de vroegte, om 3 ½ ure, trok Valcke, een werkman van 30 jaar naar zijn werk. Komende aan een boschje werd er, al met eens op hem een gewerschot gelost. De man werd in de ruggetroffen. Het parket is ter plaatse gekomen. Volgens men opmaakt moet het schot dat Valcke trof op een afstand van ongeveer 30 meter gelost zijn. Men veronderstelt dat het wel eens pensejagers zouden kunnen geweest zijn, die Valcke voor een jachtwachter zagen. Dinsdag zijn reeds 10 zaadkorrels uit de wonde gehaald.

27 oktober 1900

Aanranding van den heer burgemeester.

Zondag avond, rond zeven ure, is de heer Maleingeau d'Hembise, burgemeester van Sint-Kruis, aangerand door twee onbekenden. Een onderzoek is ingesteld. De aanranding werd gepleegd door twee zwart gemaakte kerels die zich in het struikgewas verscholen hadden. Zij wierpen hem op de grond, doch de heer de Maleingeau kon zich losrukken. De kwaaddoeners grepen nu hun messen en gingen de burgemeester nogmaals te lijve onder het uiten van doods bedreigingen, doch de Maleingeau greep zijn revolver en loste het wapen tweemaal op zijn aanranders, die de vlucht namen. Bij het tweede schot hoorde de burgemeester eenen noodkreet, en verder klagen van pijn, hij denkt dus dat een der bandieten gekwetst is.

10 november 1900

Herdenking Mexico strijders

Allerheiligen har er, op het kerkhof van St-Kruis, eene eenvoudige maar roerende plechtigheid plaats. Eene afveerding van de maatschappij der oude wapenbroeders van het Belgisch korps in Mexico was gekomen om nog eens hulde te bieden aan de nagedachtenis van graaf Leo Visart de Bocarmé, die hier onder de schaduw van den kerktoren, over vier maanden, ter eeuwige ruste gedragen werd. Graaf Leo Visart de Bocarmé had vroeger oorlog gevoerd in Mexico, met vele andere belgische soldaten, die vrijwillig naar dit land trokken om er als lijfwacht te dienen voor de dochter van hunnen koning, prinses Charlotte, tot keizerin van Mexico verheven en die er zulke ongelukkige dagen beleefde, haren braven echtgenoot door het hoofd wist schieten en er uiteindelijk hare zinnen in stak. In de veldtochten die de belgen in Mexico meededen, verrichte graaf Leo Visart de Bocarmé wonderen van dapperheid. Ook wierd hij tot ere voorzitter uitgeroepen der oudgedienden van Mexico. Die gewezen soldaten hadden eene waarlijk treffende genegenheid aan hunne krijgsmakker gewijd. En nu dat hij niet meer is, dat hi is heengegaan naar het hemelsch vaderland zijn “de oude Mexicanen” zoals men ze dikwijls noemt, op Allerheiligen naar graaf Leo Visart 's graf gekomen om er eene gedenkplaat op neer te leggen. De generaal Gauchin, die te Brugge bevel voert over de brigade voetvolk en ook in Mexico gedient heeft, was aanwezig. Daar, op het kerkhof, heeft de ondervoorzitter van de maatschappij van oud soldaten van Mexico nogmaals de goede en groote gaven van den afgestorven menschenvriend herdacht. Hij sprak onder ander van de veldslagen van Citacuaro en Loma, waar Leo de Visart boven alle anderen door zijnen moed uitschitterde. En alles in eenige woorden samenvattend zei de spreker van den overleden katholieke volksvertegenwoordiger van Veurne; “hij was zoo goed, zoo moedig als nederig!” “ 't Is wel waar. Hij ruste in vrede.

24 april 1901

De kwestie der herbergiers.

Zooals men weet had het openbaar ministerie beroep ingeslagen, tegen de vrijspraak van een herbergier van St-Kruis en twee zijner klanten uit Brugge, die vervolgd werden de eene om te laat te schenken en de andere om te laat in de herberg te zitten. De korrekionneele rechtbank, als de kamer van beroep zetelden, onderzocht de zaak Zaterdag en veroordeelde de herbergier tot 5 fr. boete en de twee klanten tot 2 fr. Voorwaardelijk. Men verzekert dat de kwestie tot het verbrekingshof zal komen. De andere herbergiers, 57 overtredingen, werden in 't omliggende van Brugge bestatigd, zullen moeten verschijnen.

Tweede moeder

Eene jonge vrouw van Sint-Kruis, gehuwd met een man die weduwnaar was, met twee kinderen, werd Zaterdag door de korrekionneele rechtbank veroordeelt tot twee straffen van 30 fr. boete, om mishandeling gepleegd te hebben op de twee kinderen.

18 september 1901

Sint-Kruis kermis

Er zijn oprecht mensen die schijnen te denken dat om wel te zijn, een kermisdag zonder geen gevecht kan voorbijgaan. Zoo was het ook het geval Maandag, te St-Kruis. Er werd daar slag geleverd, wreed om te zien en hooren.

30 september 1901

Aardappel diefte

Sedert eenigen tijd weden alhier talrijke diefstallen van aardappelen gepleegd, niettegenstaande de ieverige waakzaamheid onzer politie. In de nacht van Zaterdag op Zondag werden eindelijk, op dertien dezer Ipuderaars de habnd gelegd, door den brigadier-veldwachter onzer gemeente, bijgestaan door de gendarmerie van Brugge. Alhoewel deze mannen erg verbitterd schenen omdat zij in hunne nachtelijke rooverij gestoord werden, ware het te wenschen dat moeder Justitia, hen eene gepeperde rekening te vereffenen gaf.

11 mei 1901

Gedenksteen Leo Visart de Bocarmé

Gedenksteen op het oude kerkhof van Sint-Kruis anno 2000, staat niet meer op de originele plaats.

Er zal op het kerkhof van Sint-Kruis, bij openbare inschrijving, een gedenksteen opgericht worden, op het graf van Leo Visart de Bocarmé, in leven volksvertegenwoordiger van Veurne; het zijn de wapenbroeders van de afgestorvene van het belgisch legioen in Mexico die het bekostigen. Het gedenkteken zal bestaan uit eenen grooten blok ruwe marmer, zooals hij uit de rots gehaald is. Op den hoek van dien steen zal het half verheven potret gebeiteld worden van Leo Visart, nevens zijn portret zal men zijn wapens zien. Een palmtak zal ten deele den medaillon omringen. Er zullen op den steen verschillende opschriften te lezen zijn, de veldtochten in Mexico herinnerend waaraan de geachte overledene zulk groot aandeel nam, van 1865 tot 1867, onder ander zijn roemrijk gedrag bij de verdediging van Zitamaro den 25

maart 1865 en den slag van Lama, den 16 juli 1865. Het gedenksteen wordt gemaakt door Willem Charlier, een beeldhouwer van naam, die ook het standbeeld van sergant De Bruyne te Blankenberge verveerdigde.

1 juni 1901

Sint-Kruis Inhuldiging gedenksteen.

De inhuldiging op ons kerkhof, van het gedenkteken ter nagedachtenis van graaf Leo Visart de Bocarmé, in leven lid der kamer en oud strijder van het belgisch legioen in Mexico, is vastgesteld op 14 juli aanstaande. Het portret van den afgestorvene dat op het grafmonument prijkt, is zeer gelijkend.

15 juni 1901

Groot velofeest

Morgen, zijnde 16 juni, zal 't er voorzeker stroomen op St-Kruis; imùmers 't is morgen namiddag dat het groote "Velofeest" plaats grijpt, ingericht door den "Feestkring St-Kruis dorp" met medewerking van "St-Kruis Velo" en dat zeer belangrijk schijnt te zullen zijn. Reeds hebben verscheidene wreemde wielrijdersmaatschappijen hunne medewerking tot dit feest beloofd, onder andere deze van St-Andries, Middelkerke, Pitthem, Veldegem, Uytkerke, Wyngene, enz. Waarbij nog zullen moeten gevoegd worden de honderden wielrijders die van alle naburige gemeenten zullen toekomen om deel te nemen aan de verschillende uitgeschreven prijskampen; als: voo het schoonste uniform, schoonste fanion, beste trompettenafdeeling, de ringsteken enz. Daarbij gedurende heel de reeks feestelijkheden, prachtig concert op verschillende plaatsen van het dorp. Nog eens moet het schoon weer zijn, 't zal voorzeker aan geen volk ontbreken.

19 juli 1901

Ongeval

Camiel Dalle, zoon van de wed. Dalle van Moerkerke, van Sint-Kruis komende, wilde op zijnen wagen gaan, die voortreed; hij deed eenen misstap; viel onder zijn gespan en werd een tijd lang er door voortgesleept. De weerdin der herberg "De Zorge" had den moed de peerden in te houden en kon alzoo een groot ongeluk voorkomen. Camiel Dalle is gekneusd ter genoemde herberg gebracht, alwaar de doctor van Moerkerke hem verzorgd heeft; de wonden zijnniet zeer erg en zullen bij eenige dagen, gansch genezen zijn.

14 juli 1901

Gedenksteen

Morgen Zondag, 14 juli, om 1 ure, zal op het kerkhof van St-Kruis, het gedenkteken ingehuldigd worden aldaar opgericht ter nagedachtenis van graaf Leo Visart de Bocarmé, oud lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. De grond werd bereidwillig door de familie ter beschikking gesteld. We hebben reeds vroeger een beschrijving gegeven van het grafmonument dat gemaakt werd door de beeldhouwer Charlier van Brussel, en werd bekostigd door de oude wapenmakers van Leo Visart, in den veldtocht van Mexico en door leden der Kamer die hunnen ouden en geliefden ambtgenoot niet vergeten hebben.

15 juli 1901

Gedenksteen graaf Leo Visart de Bocarmé.

Binst de brugsche ùaatschappijen gisteren morgend op de Grootte Markt, rond de standbeelden van Breidel en De Coninc geschaard stonden, had er in het naburige St-Kruis, op het kerkhof een betooging plaats, roerend door haren eenvoud en door de gevoelens die heaar ingaven;

Wij spreken van de onthulling van het gedenkteken opgericht op het graf van wijlen graaf Leo Visart de Bocarmé, door zijne oude strijdmakkers, die met hem gediend hadde in Mexico, ter verdediging van de dochter van onzen eerste koning, de ongelukkige prinses Charlotte. Veel oud gedienden, met den luitenant generaal Gauchin aan 't hoofd, die ook in Mexico geweest is, waren te dier gelegenheid naar St-Kruis gekomen, met een nationaal vaandel met rouwfloers omhuld. Generaal Gauchin heeft gesproken, alsook de majoor Delaunoy, voorzitter van het inrichtingscomitee en kolonel Widy. Al deze redevoeringen waren de ontwikkeling van dezen volzin welke op het grafmonument gebeiteld staat: "Hier rust een moedig vaderlander, een nederig, goede en heldhaftig soldaat". 't Is de graaf Amedee Visart de Bocarmé, broeder van den afgestorvene, burgemeester en volksvertegenwoordiger van Brugge, die namens de familie ontvangst genomen heeft van het gedenkteken en ook in haren naam bedankt heeft. De stem van de heer burgemeester was door tranen beneveld. De maatschappij der rustende officieren van het belgisch leger had eene kroon gezonden in gesmeed ijzer, verveerdigd door den beroemden smid Van Boeckel, van Lier.

20 juli 1901

Klopjacht op zwerver in Sint-Kruis

Sedert eenen geruimen tijd waren de inwoners alhier geweldig verontrust, door de aanwezigheid van eenen zekere Minnaert, van hollandschen oorsprong, eenen gevaarlijke kerel van eerste soort, en die, zooals men veronderstelde, zich in de bossen van Maele schuil hield. Reeds over een tweetal weken hadden een twintigtal gendarmen, onder leiding van den brigadier veldwachter, aldaar eene klopjacht in regel ingericht, doch zonder bepaalden uitslag. Donderdag nu, omstreeks 1 ure, kreeg onze wakkere brigadier veldwachter, J. De Poortere, bericht van zijnen aanwezigheid 't einden het dorp. Den kerel bij den kraag stekken en hem in in verzekerde bewaring brengen tot groot genoegen van de gansche Sint-Kruische bevolking, was 't werk van eenen oogenblik. Die kerel zal nu waarschijnlijk voor een zestal maanden, uit hoofde van banbreuk, naar 't pensionnaat van Hoogstraate gestuurd worden in afwachting dat hij aan het hollandsch gerecht uitgeleverd worde, met wien hij insgelijk nog al goed af te rekenen heeft.

24 juli 1901

Processie

Het publiek van Brugge en omstreken word verwittigd dat, om reden der luisterrijke processie van Sint-Anna op Zondag 28 juli toekomende, het groot bloemenfeest van Sint-Kruis, dat zeer prachtig beloofd te zijn en van nu af reeds als zeer wel gelukt mag beschouwd worden, van eene ure verlaat is, ten einde alle man gelegenheid te geven, vooraleer in massa naar Sint-Kruis te stroomen, de prachtige processie van St-Anna bij te wonen.

16 september 1901

Sinte-Kruis kermis

Zij heeft niet veel kans gehad, voor hare eerste dag, 's Morgens regende het en in de namiddag lieten de zwarte wolken van tijd tot tijd zware regenbuien door. Niettemin zijn talrijke Bruggelingen naar de zoo populaire Sinte Kruis kermis opgetrokken. Men verstaat dat zonder de regen dit aantal nog merkelyk grooter zou geweest zijn.

Bijeengesprokkeld door Yvette Kemel